

Arne Solem
Hedrumveien 967
2382 KVELDE

Dato: 08. 01. 2011

Numedalslågens forvaltningslag

VANNFØRING I NUMEDALSLÅGEN

Viser til tidligere innsendt sak til forvaltningslagets årsmøte, sendt på mail 31. 12. 2010.

Jeg vil gjerne fremme noen synspunkter etter 10 års erfaring med nytt/gjeldende manøvreringsreglement for Numedalsvassdraget. (jamfør St. prp. nr 37 (200 – 2001).

I mangel på andre og bedre registreringsmåter er årlig fangstkvantum den beste indikasjon for anslag av laksens tilstedeværelse i Lågen. Statistikken viser at 2001 og 2002 var to relativt gode fangstår, mens 2003 – 2010 viser en bekymringsverdig nedadgående tendens. Noe av dette må anføres til innskrenking av fangsttiden med virkning fra 2003, men observasjoner tyder på at det også kan være andre forhold som bidrar til svakere lakseoppgang i Lågen. Spesielt gjelder dette de 4-5 siste sesongene (2005-10) som viser en sterk nedadgående tendens. Eksempelvis ble det i 2006 fanget 2615 stk laks med en samlet vekt på 9,5 tonn, og i 2009 ble det fanget 8,4 tonn. Dette er de svakeste resultatene siden 1950 – 1952 da sesongfangstene var fra 7,3 til 8,2 tonn. Denne sammenligningen er interessant ettersom den viser svært store periodiske svinginger. (Det at fisketiden var betydelig lengre på 1950-tallet, indikerer at krisen måtte ha vært betydelig verre da).

Vi må innse at oppfisket kvantum ikke gir et riktig bilde av mengde gytefisk som når gyteplassene i løpet av høsten. En feilkilde er at en sterk innkorting av fisketiden, -i forhold til statistikkgrunnlaget fra før 2001, nødvendigvis medfører at det blir fanget mindre fisk. En forsterkende effekt av dette er at kjennskap/rykte om et dårlig fiske bidrar til å redusere nærværet av fiskere og dermed reduserer fangsttrykket. (dette gjelder både for gruppen av sportsfiskere og det tradisjonelle fisket med faststående redskap). På denne måten kan det hende at forekomsten av laks til tider kan være større enn hva oppfisket kvantum indikerer.

Jeg vil peke på en annen sammenheng som synes med overbevisende tydelighet å gjelde for Numedalslågen, (-så vel som alle andre vassdrag antar jeg), *nemlig vannføring versus fisketetthet og fangst*.

De siste årene, preget av særlig dårlig fiske, har vannføringen vært svært lav. Dette gjelder spesielt i siste halvdel av juni, juli og august. Med en vannstrøm på jevnlig 50 – 60 m³/sek i juli, og ned mot 40 m³/sek i august, kombinert med høy vanntemperatur (inntil 25 grader) virker det innlysende at laksen ikke går på elva. Denne observasjonen er for øvrig i godt samsvar med historisk erfaring med fiske i Lågen.

Min påstand er at nåværende manøvreringsreglement for Numedalslågen (R-34) gitt i konsesjon av 2001 er til skade for oppretthold og utvikling av en sunn og bærekraftig laksestamme i vassdraget.

Jeg vil dessuten minne om at det er to viktige forutsetninger som har endret seg siden gjeldende konsesjon ble gitt i 2001:

1. Numedalslågen er fastsatt å være nasjonalt laksevassdrag; hvilket innebærer at laksen skal sikres et spesielt vern. Dette må etter mitt skjønn også innebære at vassdraget må sikres en helårlig tilfredsstillende vannføring.

2. Det later til å være en opplest kjennsgjening at det har funnet sted en klimaendring i retning av varmere og tørrere somre. Dette forsterker de negative virkningene av et stramt vannføringsregime. Resultatet vil bli en permanent lav vannstand med høy temperatur i vannet, som også skaper miljø for parasitter og fiskesykdom - (spesielt PKD).

Disse to forhold var ikke relevante/kjente faktorer i f b med konsesjonsbehandlingen i 2001, og gir etter mitt skjønn grunnlag for å kreve konsesjonen tatt opp til ny vurdering.

Jeg innser at å endre vilkårene i en konsesjon som denne vil være en svært stor juridisk og politisk utfordring. Imidlertid vil jeg sterkt anbefale at forvaltningslaget tillegger de forhold jeg ovenfor har vist til stor betydning når gjeldende konsesjon skal fornyes f o m 2011. Det bør da være et ufravikelig krav at vannføringen i Numedalslågen må bli vesentlig bedre enn i dag, (ikke under 80m³/sek i sommerhalvåret) slik at den sikrer et varig tilfredsstillende leve- og utviklingsmiljø for laksen.

En annen grunn til at jeg bringer dette inn for forvaltningslaget, til drøfting og forhåpentligvis oppfølgende handling, er at det virker som om den offentlige forvaltning bare har én handlemåte å møte alle problemer med, nemlig innskrenking av fisketid og andre restriksjoner i fangstaktiviteten, mens andre handlemåter virker fraværende. I denne sammenheng virker det svært underlig at ikke en *hovedfaktor* som vannføring underkastes en kritisk vurdering og at det ikke iverksettes tiltak for å forbedre denne.

I dette initiativet ligger ingen påstand om at regulanten skulle ha misligholdt konsesjonen ved å ha sluppet mindre vann enn foreskrevet. De har sannsynligvis forholdt seg til det fastsatte reguleringsreglementet på en forskriftsmessig måte. **Det er imidlertid en sterk anmodning om at forvaltningslaget må arbeide for at gjeldende reguleringsreglement blir endret slik at det i fremtiden kan sikre en tilfredsstillende minimumsvannføring i Numedalslågen, gjennom hele året.**

Jeg vil videre foreslå at det, som en del av den konsekvensanalysen som regulanten er pålagt å bekoste, blir foretatt en (nøytral) analyse av forholdet mellom vannføring og nærvær av laks i Lågen (dokumentert gjennom fangst) gjennom de siste 40 – 50 år.

Med vennlig hilsen

Arne Solem